

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Qualiter Deus perfectos inflammet. Cap. xxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

super eum Dei gloria. Illuminavit eius mentem scientiæ fulgore cognitionis diuinæ.] Hæc Dei gloria, iste diuinus fulgor perfectorum animas sapientia imbuit, quæ & sibi, & aliis sapiunt, & non oscitando, & stertendo, sed festinando, & volando viam altissimæ virtutis arripiunt. Tu scis Domine, quia aliquos istorum homines idiotas, & ignaros vidi, & te donante non sine admiratione auscultavi, quorum ignorantiam, & ruditatem ex toto corde meis literis, & studiis prætulit. Quia quas ego diuitias verbis & scriptis euoluo, illi possident, & quod ego de vera sapientia, & perfectione cogito, & nunquam attingo, ipsi voluntatis reposito sibi recondunt, & manibus sanctissimæ vitæ perficiunt.

Lux ista perfectis data, non tantum cælestia mysteria detegit, sed diuinas dispositiones futuras reuelat, & quæ longa post tempora euentura sunt, aliquando prædicit. Nam si lex amicitiae est, vt inter amicos sint corda parentia, Dominus, qui viros perfectos ad intimam familiaritatem admittit; ab hac se lege non eximit, & in his, quæ decent, sui cordis secreta, ab illis minimè abscondit. Num, inquit, celare potero Abraham, quæ gesturus sum, cum futurus sit in gentem magnam, ac robustissimam, & benedicenda sunt in illo omnes nationes terræ:] Ac si diceret nõ deo tam fidelem amicum celare, quod facturus sum, vt iniquitates Sodomorum & Gomorrhæorum puniam, & eorum vrbes subuertam. Hanc legem Dominus non solum cum isto patre credentium, sed cum aliis quoque perfectis sæpè seruat, dum eis multa arcana vel ad ipsos pertinentia vel ad aliorum, aut Ecclesiæ salutem spectantia detexit. Hunc sui obitus diem & horam edocet, illi suum perfectionis statum, ac prædestinationem reuelat: istum de iis, quæ agere, aut dicere, aut omittere debeat, certiore facit: alius quid ad salutem proximorum vile sit, aut quid exitium allaturum, ac tandem, quid prosperitatis, aut calamitatis sit Ecclesiæ venturum, prædicit. Quæ omnia facillimum esset, sed prolixum admodum, exemplis antiquis, atque recentibus confirmare. Ideoque Eliseus à Sunamite quaesitus & inuentus, vt filij suscitationem obtineret, dixit ad puerum suum eam à sancti viri pedibus amouentem: dimitte illam: anima enim eius in amaritudine est, & Dominus celauit à me, & non indicauit mihi.] Ac si dixisset, non solet Dominus huiuscemodi euentus à me celare, & quæ est, in mihi commendatis facturus abscondere. Quare sicut Ionathas Davidis querelas audiens, quibus Saulis ingratitude, & odiū accusabat, dixit ei: Absit, non morieris, neque enim faciet pater meus quicquam grande, vel paruum, nisi prius indicauerit mihi: hunc ergo celauit à me pater meus sermonem tantummodo? nequaquam erit istud.] Ita perfecti, filiorum Dei induentes affectum, aliquando sine vlla superbiæ nota protestantur, Deū, quem Patrem agnoscunt, nihil in aliquo negotio esse facturum, nisi prius illos in ea re necessaria doceat, & de iis, quæ oportet, erudiat. Facile enim & consuetum est illi seruos suos nutantes, & velut in ancipiti positos, eiusque voluntatem auidè quaeritantes, aut per Scripturam, aut doctrinam, aut per internam inspirationem de dubiis instruere. Dicant ergo perfecti, quod locutus est Abias ad acies Iero-boam: Est apud nos candelabrum aureum, & lucernæ eius, vt accendatur semper ad vesperam: nos quippe custodimus præcepta Domini Dei nostri.] Hæc profectò causa est, ob quam apud se candelabrum habent aureum, eiusque lucernas, quia Domini mandata custodiunt. Custodia enim mandatorum mentem nostram edocet, & à cæcitate vindictam radiis

A splendoris illustrat. Nam si declaratio sermonū illuminat, & intellectum dat paruulis,] quanto magis mandatorum executio illuminabit, & paruulos, id est, humiles, luce perfundet? candelabrum verò, quod habent hi mandata Domini custodientes, lux est supernaturalis, quæ in Dei tabernaculo, id est, in anima sibi perfectè dicata collucet. Istud candelabrum non vna tantum, sed multis lucernis constat, quia multa Dei arcana reuelat, & multarum virtutum pulchritudinem monstrat. Quas lucernas tunc non solum in mète, sed in manibus tenemus, cum iuxta id, quod cognoscimus, virtutum opera actione cõplemus. Istæ sunt lucernæ ardentes, inquit Ambrosius; quæ die ac nocte in templo Dei lucent. Si templum Dei in corpore tuo seruas, si membra tua membra sunt Christi, lucent virtutes tuæ, quas nullus extinguit, nisi earum crimen extinxerit. Si vis ergo istud candelabrum apud te habere, si cupis eius lucernas possidere, si desideras hoc lumine inextinguibili illuminari, illud non tam à libris, ab argumentis, à disputationibus petas, quàm in perfecta vita, & sancta conuersatione conquiras. Huic namque tamquam cælo purissimo, in quo Dominus commoratur, lux perpetua promissa est, quæ hinc mentes sanctorum instruit, illuminat, extra se rapit, & post hanc vitam in lucem ineffabilem commutat, Dei faciem, quæ nostra beatitudo est, animæ luminibus obicit.

Psal. 118.

Ambrosius in
Psal. 118.
ser. 14.

Qualiter Deus perfectos inflamat.

CAPVT XXVI.

Vidimus quo pacto diuinæ providentiæ sol, radiis suæ lucis perfectos illuminet, nunc videamus qualiter eosdem ardore perfectæ charitatis inflamat. Quod accepta similitudo à corporeo igne, cum aliquod combustibile adurit, nobis satis exponet. Consideremus enim ignem inter ligna viridia & humida positum, qui in ea suum ardorem generare nitatur. Certè in illis lignis, quoniam minus sunt apta atque disposita, non pulcherrimam flammam, sed arum fumum, sed lignorum quasi gementium stridorem, sed aqueum humorem exsuscitat. At cum iam sunt arida, & sicca, & velut calore victa, & ignis potestati subiecta, tunc fumus cessat, strepitus silet, gelidus humor fugit, & intimus ardor, pulcher splendor, & flamma efficacissima suscitatur. Mittamus nunc iniquos homines, quos nomine glaciæ, & gelu, Gregorius signatos intelligit, cum Dominus ad Iob ait: De cuius vtero egressa est glaciæ, & gelu de cælo quis genuit? Hi enim ab vtero Dei, hoc est, ab eius creatrice potentia egressi sunt, non impij, sed boni: illi verò seipos impios fecerunt, & in similitudinem aquæ cogelari durarunt.] Mittamus, inquam, illos, & solos viros iustos sermone tractemus. Hi profectò in lignis impuribilibus & frugiferis signati sunt, quæ sancta Ecclesia tamquam bona, & fecunda terra produxit. Et vt modo de illis, non quatenus horum Ecclesiæ ornant, sed quatenus applicatur igni, eloquamur, ipsa sunt ligna iuxta Ambrosium, quæ Elias super altare composuit, & secundum figuram vnda salutaris resperisit, vt ea ignis de cælo delapsus exureret. Ipsa sunt ligna, quibus sacerdos Christus igne Charitatis enutrit, & holocausta perfectarum mærium in honorem summi Dei adolebit, atque consumet. Horum lignorum quedam humida, & minus ad ardorem suscipiendum disposita; quedam arida, & ad ignem apta reperies. Ligna humida;

Iob. 38.
Greg. 29.
mor. c. 15.3. Reg. 16.
Ambrosius.
li. de Hebraicis.
c. 22.
Leuit. 6.

atque

atq; viridia iusti imperfecti sunt, quos imperfectionū humor aqueus, & ignavia frigus à debito calore repellit. Ligna verò arida, & sicca sūt iusti perfecti, quorū qualitas eos igni charitatis admitendo aptissimos efficit. Nec mirū, quod Saluator noster seipsum ligno viridi, & peccatores lignis aridis, comparauerit, dicens, Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Iusti enim sunt ligna viridia, si pulchritudinem illorum videas, si odorem bonum aduertas, si studiosorum operum fructum consideres. Iniusti autem sunt ligna arida, si ipsorum deformitatem, si sanctorum operum, velut filiorum orbitatē, si foliorum & florum, id est, bonarum cogitationum, & piorum desideriorum nuditatem aspicias. At contraria ratione illi ligna arida, & isti ligna humida sunt, quia perfecti igni charitatis admoti, sine vllō labore, aut difficultate ardent; imperfecti verò caligine suarum imperfectionum fumiunt, & incondito sono sine crepitu defectuum strident.

Sunt itaque viri perfecti, sicut ligna arida, & sicca: arida, quia mortificationis donō concupiscentiæ humore liberantur, & sicca quoniam assidua exercitatione virtutum ad recipiendum charitatis ardorem apta ac disposita reddantur. In intimo istorum lignorum Deus noster inhabitat, qui consumenti igni seipsum assimilat. Ideoque Moyses ait: Dominus Deus tuus ignis consumens est. O pulcher ignis! o vitalis ignis! o efficac ignis, qui in puris mentibus, fœda collustrat, frigida fouet, & quicquid impurum est efficaciter destruit. De quo sapienter dixit Bernardus: Ignis, qui Deus est, consumit quidem, sed non affligit: ardet suaviter, desolatur feliciter. Est enim verè carbo desolatorius, sed qui sic in vitia exerceat vim ignis, vt in anima vicem exhibeat vntionis. Ad hoc autem significandū, apparet Dominus ipse Moysi in flamma ignis, de medio rubi, quæ rubum quidem nō comburebat, sed tantum inflamabat. Nā ipse talis est ignis, vt cuiusuis iniquitates, & imperfectiones nostras exurat, nos verò integros inuolatorisq; relinquat. Quā ob causam vocatur ignis consumens, non quod sanctos absumat, sed quod eorum defectus destruat: non quia operetur ad consumptionem bonorum, sed quia indignationem suam ostendat in punitione iniquorum. Non solum consumere ignis iste, inquit Ambrosius, nisi sola peccata. In retributionibus quoque meritum colligimus diuini ignis naturam, vt alios illuminet, alios exurat: illuminet iustos, exurat impios. Non eosdem, quos illuminat, exurit, & quos exurit, illuminat: sed illuminatio eius inextinguibilis est, ad perfectionem bonorum, exustio vehemens ad superflua peccatorum. In igne Dominus apparet in monte Sinai, vt legem ferat, & specie terribili, & comminationibus, atque portentis duræ ceruicis populum ad excipiendam, & custodiendam legem inclinet. In lampade ignis trāsit inter cadauerum diuisiones, quas eo iubente, Abraham ad sacrificium offerendum disposuit, vt ipso Domini transitu pactum dandæ terræ promissæ firmaret. Et oculi eius sunt sicut flamma ignis, quæ bonos ipsos aspectu in se conuertat, malos exerceat: istos indignatione puniat, illos sua efficacitate confirmet. Quare Dominus toties se in specie corporalis ignis ostendit, nisi vt sciamus eum esse spirituales ignem, qui nostras animas illuminet, foueat, & mander, in se conuertat, & secundum mores, & opera in melius ac præstantius esse, transfundat? Si ergo sancti & perfecti homines sunt ligna sicca, & arida, id est, ad suscipiendum ardorem charitatis valde disposita, & Deus est ignis immensus, & inuisus, ac nullis impedimentis obnoxius, quid putas faciet hic ignis talibus lignis admotus, vel

(vt verius dicam) visceribus eorum inclusus? Quomodo perfectos illuminabit, quomodo calefaciet, quomodo accendet, quomodo inflammabit, quomodo exuret, quomodo eis suas perfectiones communicabit, quomodo in se conuertet, & transformabit, quomodo tandem ipsis integris, pulchris, & liquefactis permanentibus (sicut aurum in fornace) omnes eorum sordes, sordiamque consumet? Inflammat quidem Deus perfectos suos, qui amore ardent, desiderii exultant, & maiori impetu quàm dici possit, in omnia bona adimplenda feruntur. Velles tamen intelligere tum naturam, tum qualitatem huius ardoris, quid in perfectis possit, quid interius & exterius efficiat, quid in alios calor, & ardoris deriuat, & quousque suæ potentia signa producat? Id quidem facile intelliges, si aut sanctorum vitas pensulatur legas, aut si aliquem vitum perfectum agnoscas, & eius conuersationem, non vt eum iudices, sed vt ab eo discas, ardentē consideres. Interim tamen hi sermões mei tibi vticumque satisfaciant, & hominum ardentium, & ignitorum, id est, perfectorum ardores suauissimos, & flammās exponant.

Ignis ille increatus, qui Deus est, in his hominibus ad suscipiendum ardorem, seu ignem rectè dispositis, ignem creatum perfectæ charitatis immittit. Si enim noster ignis cum materialia ligna comburit, non tam seipsum lignis attribuit, quàm alium ignem sibi omnino similem ex illis producit; in hoc similitudo maneat, quod Deus non solum seipsum iustis communicat, ex eo quod in ipsis inhabitat, sed etiam alium ignem à se distinctum, nimirum ignem charitatis in illis progignit. De quo David ait: Ignis à facie eius exarsit, carbones succensit sunt ab eo. Nam in præsentia eius, qui ignis non factus est, alius ignis factus charitatis accenditur, quo homines inflammantur, ante aduentum huius ignis atri, & frigidi, & post aduentū eius, ardentes, atq; formosi. Vnde Augustinus hunc intellectum indicans, ait: Qui iam mortui erant, deserti ab igne boni desiderij, ac luce iustitiæ, & frigidi, tenebrosique remanserant, rursus accēsi, & illuminati reuixerunt. Hunc ignem præcipit Dominus, vt semper eorum ipso conferues accensum. Idque significant illa Leuitici verba: Ignis in altari meo semper ardebit. Quos namque hoc Domini altare figurat, nisi perfectos, & sanctos, vt putat Origenes, qui non humilem & abiectam ducunt vitam, sed excellentem, & puram, in quibus per abnegationem assiduam, & sanguis effunditur, & caro crematur atque consumitur. Et quis est iste ignis, qui semper in altari debet ardere, nisi ignis charitatis è cælo, hoc est, ab increato illo igne delapsus, qui ardet vt mascula thura orationis, & optima thymiamata desideriorum adoleat, & quod carnale est, & animale consumat. Ille igitur ignis charitatis, in mentibus perfectorum principio cunctos defectus, & imperfectiones exurit, & si milles pullulent (quod in hac vita commune est) milles in illas defecit, & ardoribus amoris inflammant. Quod per tropum varicinas est Isaias, dum ait: Propter hoc mittet dominator Dominus exercituum, in pinguibus eius tenuitatem, & subrus gloriam eius succensa ardebit quasi combustio ignis. Et erit lumen Israel in igne, & sanctus eius in flamma, & succendetur; & deuorabitur spina eius, & vepres in die vna. Pinguia enim anima sunt magna crimina, in quibus mittit Dominus tenuitatem, cum ea in spiritu contritionis destruit, & Spiritus sancti ardore penitus delet. Quæ verò subrus gloriam latent, sunt leuia peccata, quæ sæpè vanis pretextibus obtendantur, & virtutum aut placiditatis coloribus excusantur,

Luca 23.

Deut. 4.

Bern. ser. 57. in cat.

Exod. 3.

Amb. lib. 4. ex. am. 63.

Exod. 19.

Gen. 15.

Apoca. 2.

A

B

C

D

E

Psal. 17.

Aug. ibi.

Leuit. 6.

Origenes. h. 1. in Leuit.

Isaia. 10.

hæc verò ardebunt etiam, & vi amoris disiciuntur, & dissipabuntur, quasi combustio ignis, Christus autem, qui lumen est Israel, erit in igne, quia per charitatis ignem vniuersa iustorum mala deuorabit. Et sanctus quisque erit in flamma, quoniam inflammatus hoc igne, gratiaque suffultus, spinas defectuum, & veptes imperfectionum succendet, ita ut vel ad diem vnam, id est, ad horam vnam, vel morulam vnam, nihil penitus in eo veteris Adæ remaneat. Bonum istud diei vnius, nimirum morula vnius est, cum anima in contemplatione posita, & amoris igne succensa, cunctos suos hostes adurit, & vniuersos inimicos, hoc est, defectus, interficit. At conuersatio ista mortalis post paululum recentes nauos contrahit, & nouis defectibus subest, quos oportet nouo charitatis baptismo abluere, nouoque seruore deleri. Non solum autem ignis iste defectus adurit, verum etiam, (quod mirabilis est) penè desideriorum, & concupiscentiarum ignem exstinguit. Et ignis igne non crescit, sed igne minuitur, igne extenuatur, & igne charitatis penè omnino consumitur. An non tres illi viri ligati, & in fornacem Babylonis coniecti, vinculis eximuntur, & calorem, aut odorem ignis non sentiunt? Prorsus ita. Nã & ipse hostis eorum ait: Ecce ego video quatuor viros solutos (quartus autem erat Angelus Domini) & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptio nis in eis est. Consiliarij quoque regis, qui in viros sanctos mortis sententiam tulerant, contemplantur illos, quoniam nihil potestatis habuissent ignis in corporibus eorum, & capillus capitis eorum non esset adustus, & sarabala eorum non fuissent immutata, & odor ignis non transiisset per eos. Quis ergo ignem colligauit, quis ignem tenuit, quis ignem consopiuit, ne pueros illos simplicitate, & viros constantia, & fortitudine in fauillam redigeret? Prorsus alius ignis, ille scilicet Dominus, qui inter ipsos consistens eorum animas fidei lumine collustrabat, & ardore charitatis succendebat. Nonne vides, quod ignis ignem destruxit, & flamma flammam dissipauit, & ardor ardorem refrigerauit, atque consumpsit? Ita ignis diuini amoris intus ardens, ignem concupiscentiæ vincit, ne iustorum corpora motibus impudicis adurat, ne capillos sanctarum cogitationum absumat, ne vestes solidarum virtutum destruat, & ne sui odorem in charitate accensos, sine amore adustos, spargat. Hæc sunt trophea ignis cælestis, hæc victoria charitatis, quas de nostra concupiscentia à se victa reportat. His homo illustrior est, quam si vniuersum orbem suo imperio subigeret, quia seipsum imperio virtutis subdit, & captiuus factus amoris, & perfectionis seruus computatus, concupiscentiæ iugum frangit, & peccati captiuitatem ac seruitutem euertit.

Postquam verò ignis charitatis, omne sibi aduersum in mente perfecta contrarium consumpsit, tunc liberè & efficaciter vim suam in illa tamquam in materiam penitus subiectam exercet. Liquefacit ergo perfectam animam, quam ante perfectionis aduentum duram, & proteruam inuenerat. Si enim sola vox sponsæ emollit: vnde sponsa ait: Anima mea liquefacta est, ut dilectus loquutus est,] quidni ad vocem, id est, ad internam inspirationem, nõ iam solã, sed caloris, & ignis immisione comitatam ipsa liquecat? De qua voce dictum est: Ignitum eloquium tuum vehementer. Et rursus: Eloquium Domini inflammauit eum,] scilicet Ioseph, quem non tam rex, quam hæc flamma dissoluit, & principem Ægypti constituit. Huius mutationis, qua anima ex duritie in suauitatem conuertitur, indices sunt abundantes lacrymæ, in quas cor penè totum resoluitur. Dum enim Christus, ut Gregorius ait, se per spiritum

A suum animæ desideranti infundit, omnem duritiam cordis mox dissoluit, & aliquando mentem in tantas lacrymas liquefacit, ut vix capere possit hoc, quod se capere intra se exultat, & intus miretur, quid fuerit, & quid factam subito seipsam videat. Hæc lacrymæ suauiter fluunt, & non coactè, sed spontaneè decurrunt, quæ licet solas genas tangant, nescio quomodo animam à sordibus, si quæ remanserunt, lauant, & interiora nostra, ut vireant, ut floreat, & ut fructificent, rigant. Et quidem licet lacrymæ istæ sint aquæ, non tamen resoluuntur nisi ad præsentiam ignis intus ardentis, & iustorum interiora cremantis, de quibus dictum est in Isaia: Aquæ arderent igni. Nam cum illæ defluunt, perfectæ animæ cogitationes succenduntur, & nullam requiem sustinentes, ad alta & excelsa cogiranda mouentur. Desideria ardent, & inquieta conuolutione interdum ad ea bona, quæ aliquando erunt, nonnumquam verò ad ea, quæ numquam erunt, appetenda, & cupienda feruntur. Et voluntas his desiderijs velut carbonibus inflammata, omnia caduca respuit, vniuersa terrena reiecit, & solum Deum sicut causam suæ dulcissimæ exultationis admittit. Ex voluntate etiam, (quæ ad spiritum pertinet) in cor carneum ignis iste deriuatur, aut saltem in illud amoris sensibilis scintilla resultat, quæ cor ipsum dilatat, inflammat, mouet, & quod in eo vile & abiectum est, mirabili celeritate consumit. Audi Dauidem. huic cordis inflammationi testimonium perhibentem: Quia inflammatum est cor meum, inquit, & renes mei commutati sunt, & ego ad nihilum redactus sum, & nesciui. Quoniam igne, ò sancte propheta, cor tuum inflammatum est? Certè charitatis igne, quia dum Dei mei gesta cogito, & Domini mei perfectiones considero, amore flagro, & ut ingesta suauitatis exaestu. Et quomodo renes tui commutati sunt? Ita quidem, ut affectus mei, qui prius ut equi effrænes post malum properabãt, iã habentis charitatis gubernati, post bonum currãt, & ad id quod sanctum est, velocissimo cursu festinent. Et quoniam ratione ad nihilum redactus es? sic profectò ut omne humanam, omne scilicet, quod veteris est hominis, in me pereat, & omne diuinum, quod Christo cognatum est, eius spiritu flante consurgat. Quare tandè nesciui? Quia iuxta illud, quod Paulus post modum dicturus erat, si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat, ut sit sapiens. Christi crucem (quæ vera sapientia est) firmiter elegi, & mundi sapientiam reprobauit. Ita bona sequitur, cum cor in viris perfectis hoc cælesti amore inflammat, & sanctorum affectuum iteratione succenditur. Quid plura? Ignis iste nonnumquam ad faciem exit, & per mortales artus serpit, & aliquid sui signum in corporibus contiguus producit. Nam & sepe perfectorum vitorum facies rubet, corpus calet, manus, & pedes ardent, non tam naturali calore quam ardore orationis in corpus prodeunte, & seruore virtutis. Multa huius rei exempla possem adducere, in se autem tyrunculis noua, vnum aut alterum non prætermittam. De beatissimo abbate Bernardo, quem ab incunabulis patronum meæ paruitatis elegi, hæc scripta lego: Apparebat in carne eius gratia quadam, spiritualis tamen potius quam carnalis: in vultu claritas præfulgebãt, non terrena vtiq; sed cælestis: in oculis Angelica quædam puritas, & colubina simplicitas radiabat. Tanta erat interioris eius hominis pulchritudo, ut euidentibus quibusdam indicijs foras erumperet, & de cumulo internæ puritatis, & gratiæ, copiosè perfusus homo quoque exterior videretur. Corpus omne tenuissimū & sine caribus erat, ipsa etiam subtilissima cutis in genis modicè rubes. Illi nimirum

quicquid

Dan. 3.

Cant. 5.

Psal. 118.
Psa. 104.Greg. in
cant. c. 5.

Isaie 64.

Psal. 72.

1. Cor. 3.

Lib. 3. c. 1.

In vita.

In vita.
13.

quicquid calor inerat, assidua meditatio, & studium sacrae compunctionis attraxerat.] Dominicus inter missarum solemniam Christum eleuans, in altum tollitur, & ab igne, quo intus ardebat, corpus eius subuectum, veluti in ignem conuersum, terram deserens in caelum ferebatur. Franciscus ab illo seraph, qui sibi in monte apparuerat, mirabilem in mente, vt Bonauentura ait, recepit ardorem, & in carne non minus mirabilem admisit effigiem, vt iam non tam terrestrius homo, quam caelestis nuncius, & imago crucifixi crederetur, de monteque descendens, quinque Saluatoris vulnera, & quinque ignis charitatis vitiones detulit, vt earum ostensione vniuersum mundum admiratione compleret. Demum Nicolaus Factor, huius sancti patris alumnus, quadam die ad orandum gelidum stagnum ingressus, ardore mentis primum corpus suum, deinde ardore corporis ita aquam gelidam calefecit, ac si ei vorrices essent ignis subiecti. Hae omnia rara sunt, sed alia in viris perfectis inuenio, sicut minus rara, ita non tam mirabilia, quae indicia sunt interni amoris, quo non solum Deum amant sed ardent, & vi inflammantur amoris. Verba enim illa potentia, & sine vilo nitore, sine vlla eloquentia prolata, quae audientes ad amorem virtutis accendunt, quid sunt nisi scintilla, ex interiori amoris igne resultant, quae satis aperiunt, cor illud, vnde exeunt, non esse frigidum, sed charitatis igne succensum: iste est ignis, qui sanctorum corda vrit, interiora depascit, & corpus ipsum interdum purum, & agile ad omne opus virtutis efficit. Vnde sicut impij habent ignem suum, vt Gregorius annotauit, flammam scilicet desideriorum temporalium, quae mirum in modum cruciantur, ita sancti habent ignem suum, nempe ardorem amoris, & flammam desiderij caelestis, qua mirabili voluptate perfunduntur.

Greg. 14.
mor. c. 3.

At quonam instrumento sancti hunc in se ignem accendunt, & hunc mirabilem ardorem excusant? Certè non vno instrumento, sed multis: nempe diligentissima sui ipsorum abnegatione, virtutum omnium exercitatione, vitae puritate, sed praecipue assidua oratione, & iugi diuinarum rerum cõtemplatione. Oratione namque petit hunc ignem, & hanc flammam efflagitat, petit, & accipit, & secundum desiderij suum mentem, quae frigida ingressa est, non frigidam, sed calentem, & ardentem dimittit. Contemplatio verò illam immensam Dei pulchritudinem internis praesentat aspectibus, quam perfecti viri conspicientes (vt in hac vita mortali conceditur) siquidem puri sunt, & ad amandum expediti, non possunt non diligere, & eius desiderij inflammari. Hoc autem esse efficacissimum excitandi huius ignis instrumentum Dauid ipse testatur, dum ait: In meditatione mea exardescit ignis.] & Theodoretus egregie in hunc modum expressit. Is (& loquitur de amore erga Deum) eos alit, & rigat, & amicit, & dat pennas, & edocet volare, & efficit, vt caelum transcendant; & eum, qui amatur, quo ad eius fieri potest, ostendit, & visione contemplationis incendit desiderium, & excitat amatorium, & flammam accendit ardentiorum. Quomodo enim ij, qui amant corpora, & aspectu eorum, qui amantur, praebent amori materiam, & illud castrum reddunt vehementius: ita ij, qui accipiunt stimulos diuinae dilectionis, diuinam illam, & quae numquam inrerit, visionem apprehendentes pulchritudinem, efficiunt acutiores aculeos dilectionis, & quo magis frui desiderant, eò magis expellunt fatietatē.] Et paulò post: Quomodo ignis quò plus accipit nutrimenti, eò maiorem accipit operationem, ea enim accessione materiae augetur, non obrunditur: ita in Deum dile-

Psal. 38.
Theodor.
oratione
de chari-
tate ad-
firmam
hiff.
sanctor.

A tio accenditur diuinarum rerum cõtemplatione, & operationem hunc suscipit maiorem, & vehementiorem: & quò magis in rebus diuinis versatus quis fuerit, eò magis accendit flammam dilectionis.] Qui itaque frigidi sumus, & numquam hunc amoris ardorem, quem sancti, & perfecti sentiunt, meruimus experiri, ad illum accipiendum nos constanter praeparemus. Discedant à nobis imperfectiones, abeat vitia, quae nos à praesentia Dei increati ignis elongant. Mortificemus affectus, & passiones nostras, quae nos frigore, & humore replent, & velut ligna humida & indispõta ad charitatis ignem suscipiendum efficiunt. Clamemus, gemamus, fleamus, & postulemus, vt ignis descendat de caelo, qui non ad vindictam, sed ad misericordiam comburat nos, subijciamus sanctorum meditationum stipulas, & attentae cõtemplationis statu focum nostri cordis sufflemus, sic fiet, vt iste amoris ignis accedatur, ardor affectus excietur, & desiderij flamma consurgat. Hae quicquid in nobis prauum est, destruet quicquid foedum emundabit, quicquid abiectum eleuabit, & quicquid rigidum inflectet, vt sancto ardore emollii Christi figuram suscipiamus (qui exemplar est perfectionis) & post istud exiliu in eiusdem gloriam transformemur.

Quò Deus potentissime perfectos ad
bonum roboret.

CAPVT XXVII.

C **R**OPOSITVM simile Solis, & prouidentiae diuinae erga perfectos ad huc prosequamur, quod horum diuitias & felicitatem amplius patefaciet, & diuinae misericordiae affluentiam circa illos, qui se totos Deo consecrarunt, clarius & illustrius nostris obrutibus offeret. Sol non sola luce, & calore (vt supra dicere cepimus) inferiora corpora fouet, sed & abditissimo influxu eadem generat, conseruat, atque gubernat. Nam & ad viscera terrae, quibus nec lux eius, nec calor appropiat, aliqua ipsius virtus penetrat, quae aurum & argentum & alia metalla producat. Sic prouidentia Dei praeter lucem, qua perfectorum intellectus illuminat, & praeter charitatis ardorem, quo eorundem voluntates inflamat, alios immitit gratiae se quodammodo abscondentis, & quodammodo monstrantis, influxus, quibus eos mirifice inuat, & fortissime roborat, vt quod mente cognoscunt, & desiderij amplectuntur, opere quoque, & vita perficiant. Merito autem hos solis iustitiae influxus aut haec gratia supereffluentis auxilia, post lucem & calorem commemorauimus quia, vt inquit Bernardus, cognitio, quae ad lumen, & deuotio, quae ad calorem pertinet, sunt veluti duo pedes, quibus innititur anima, vt bonum faciat, & malum vitet, & in sanctitate persistat. Quod dictu est, non quia illa duo, cognitio, & deuotio, ad bonum faciendum, & malum vitandum, & perseverandum sufficiant, sed quia illa bonam actionem praecedant. Non, in qua, sufficiunt, quoniam sicut aliud est, bonum luce nobis data cognoscere, & aliud, idem bonum deuotione, & proprietate voluntatis appetere, & aliud quod cognouimus, & concupiimus, actione prestare, ita aliud auxilium gratiae nobis datur, vt bonum sciamus, aliud, vt bonum appetamus, aliud verò, vt bonum opere, & vita praestemus. Quamuis ergo sit hoc auxilium gratiae sanctis, & perfectis datum, vt bonum cognitum & amatum faciant, quis sufficet explicare? Quis diuitias gratiae his beatis hominibus à Domino mutatas

Bern. ser.
83. in cat.